

2022-03-02

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: MSN 2022/27

Remiss - Program för klimatanpassning Yttrande till stadsledningskontoret

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden antar förslag till yttrande i enlighet med tjänsteskrivelse daterad 2 mars 2022.

Sammanfattning

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig om förslag till program för klimatanpassning för Nacka kommun. Programmets syfte är dels att bidra till att minska konsekvenserna av ett förändrat klimat dels att utveckla det proaktiva och systematiska klimatanpassningsarbetet i Nacka kommun.

Klimatanpassning innebär att vidta åtgärder för att anpassa samhället till de klimatförändringar som märks redan nu och de förändringar som inte kan förhindras i framtiden. Programmet ger en övergripande bild av riskerna kopplat till ett förändrat klimat i Nacka kommun. Programmet innehåller förslag på prioriterade åtgärder kopplat till de största klimatrelaterade riskerna för Nacka. Genomförda åtgärder kommer att följas upp årligen med start 2023 och redovisas för kommunstyrelsen.

Vid beslutstagande krävs god kunskap om klimatförändringar, klimatanpassning och olika besluts konsekvenser för klimatet. Sannolikt behövs ett generellt kunskapslyft på alla beslutsnivåer. Förslagen till preciserade åtgärder behöver identifieras och prioriteras för varje enhet. För att stärka enheternas förmåga, behövs tillgängliga relevanta och aktuella beslutsunderlag. Den risk- och sårbarhetsanalys som ligger till grund för programmet bör ingå som en bilaga till beslutet. Enheterna måste identifiera hur de prioriterade åtgärderna påverkar deras arbetssätt och beslut. Dessutom behöver dessa åtgärder prioriteras och genomföras, antingen av de enskilda enheterna eller i samverkan. En prioriterad åtgärd bör omformuleras. Åtgärden bör formuleras som att grönytor ska så långt möjligt skyddas alternativt tillskapas med syfte att reglera temperatur samt hantera dagvatten och skyfall. Programmets åtgärder kräver beslut om finansiering och genomförande. Dessa beslut ska tas av de nämnder som bär ansvaret för åtgärderna och verkställande enheter.

Ärendet

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över program för klimatanpassning för Nacka kommun. Se bilaga 2. Detta svar har samordnats med plan- och lantmäterienheten. På grund av kort remisstid har alla berörda enheter inte haft möjlighet att lämna synpunkter på programmet. I det fortsatta arbetet behöver bland annat bygglovenheten och exploateringsenheten involveras i anpassningsarbetet

Klimatanpassning innebär att vidta åtgärder för att anpassa samhället till de klimatförändringar som märks redan nu och de förändringar som inte kan förhindras i framtiden. Klimatanpassning sker på olika ansvarsområden på nationell, regional och lokal nivå.

Programmet för klimatanpassning är det första i sitt slag för Nacka kommun. Dess syfte är att bidra till att minska konsekvenserna av ett förändrat klimat, men också att utveckla ett proaktivt och systematiskt arbete med klimatanpassning i Nacka kommun.

Programarbetet inleddes under 2021 med en övergripande klimat- och sårbarhetsanalys. Arbetet med att ta fram en övergripande klimat- och sårbarhetsanalys skedde i samverkan med sakkunniga inom olika verksamhetsområden inom territorieprocessen inklusive Nacka vatten och avfall och Nacka Energi.

Program för klimatanpassning och prioriterade åtgärder

Programmet ger en övergripande bild av riskerna kopplat till ett förändrat klimat i Nacka kommun. Det innehåller prioriterade åtgärder kopplat till de största klimatrelaterade riskerna för Nackasamhället: skyfall, värme, havsnivåhöjning och biologisk mångfald.

De föreslagna prioriterade åtgärderna berör sådana ansvarsområden där kommunen har rådighet att arbeta förebyggande med den fysiska miljön. Det är främst miljö- och stadsbyggnadsnämndens, kommunstyrelsens och natur- och trafiknämndens ansvarsområden samt Nacka vatten och avfall AB

Av tio prioriterade åtgärder som initialt nämnts är Miljö- och stadsbyggnadsnämnden delansvarig nämnd i följande prioriterade åtgärder. Se även tabell 1 i bilaga 4.

Tabell 1 Prioriterade åtgärder för Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Nr.	Prioriterad åtgärd	Ansvarig nämnd	Tidplan genomförande
1	Genomför åtgärder på allmän platsmark och kommunala fastigheter som kan sänka temperaturen lokalt på platser som utpekats som värmeöar eller där sårbara grupper vistas.	KS, MSN, NTN	Pågående
2	Utveckla kommunikationen riktad till verksamhetsutövare och fastighetsägare i riskområden, för att öka medvetenheten, kunskapen och beredskapen gällande risker och behov av anpassning till ett förändrat klimat.	KS, MSN, NTN	2023-2024

3	Samverka med myndigheter och andra aktörer för långsiktig planering och genomförande av klimatanpassningsåtgärder av hög relevans för Nackasamhället.	KS, NTN, MSN	Kontinuerligt
---	---	--------------	---------------

Genomförande, uppföljning och revidering

Genomförda åtgärder kommer att följas upp årligen med start 2023 och redovisas för kommunstyrelsen. Program för klimatanpassning ska uppdateras vid behov, vartefter föreslagna åtgärder genomförs eller uppdaterade riskbedömningar leder till nya prioriteringar. Revideringar sker i samråd med berörda nämnder.

Miljöenhetens bedömning och förslag

Förslaget till Program för klimatanpassning är i samklang med kommunens vision, värderingar, mål och styrprinciper. Programförslaget är mycket övergripande, men det innebär ett första steg för att arbeta vidare med frågan. Klimatanpassning är en fortlöpande process, kommunens arbete med klimatanpassning behöver därför vara långsiktigt och systematiskt. Både lokala mål och åtgärder kan behöva uppdateras i takt med klimatets förändringar för att vara relevanta.

Kunskap om klimatanpassning

För att kunna ta rätt beslut krävs att organisationen har en god kunskapsnivå om klimatförändringars effekter och vilka konsekvenser våra beslut kan få på klimatet. Därför behövs sannolikt även ett generellt och ständigt uppdaterat kunskapslyft på alla beslutsnivåer. Även Nackas invånare och verksamhetsutövare, behöver inkluderas för att skapa trygghet, tillit till samt förståelse/acceptans för klimatanpassningsfrågorna.

Enheternas sammanlagda erfarenhet och kunskap om kommunen geografiska område är en avgörande förutsättning. För att stärka förmågan, behövs att relevanta beslutsunderlag och tillgängliga geografiska data alltid är uppdaterade. För att kunna göra fördjupade lokala geografiska analyser behövs både aktuella befintliga och en del nya specifika kartunderlag, bland annat behöver kommunen klargöra riskbilden med förorenade områden samt exempelvis områden med risk för skred med hänsyn till pågående och förväntade klimatförändringar. Befintliga underlag exempelvis för att identifiera risker med värmeöar i kombination med omsorgsboende behöver hållas uppdaterade.

Den risk- och sårbarhetsanalys som ligger till grund för detta program bör ingå som en bilaga till beslutet, eftersom den kan underlätta och öka förståelsen för det fortsatta arbetet med klimatanpassning i kommunen.

Identifiering av åtgärder

De tre förslag till preciserade åtgärder som gäller miljö- och stadsbyggnadsnämnden behöver definieras på enhetsnivå. De enheter som har miljö- och stadsbyggnadsnämnden som uppdragsgivande nämnd, måste identifiera hur de prioriterade åtgärderna påverkar

deras arbetssätt och beslut. Dessutom behöver nödvändiga åtgärder prioriteras och framför allt genomföras, antingen av de enskilda enheterna eller i samverkan.

Redan idag pågår klimatanpassningsarbete, exempelvis arbetet med lokalt omhändertagande av dagvatten och dagvattenhantering generellt, vid detaljplanering vid kusten följs länsstyrelsens råd om höjdsättning pga stigande havsnivåer. Däremot behöver arbetet med ekosystemtjänster vidareutvecklas i planeringen, det gäller även vikten av att planera in mjuka grönytor och träd för att minska värmeöarna och att vi behöver fler mångfunktionella ytor där så är lämpligt, till exempel bör lägre liggande idrottsytor även kan utgöra fördröjningsmagasin vid skyfall.

Förslag till komplettering av prioriterad åtgärd

Prioriterad åtgärd nummer 1 bör kompletteras. Förutom att kunna hantera värmeöar bör denna åtgärd även kunna bidra till hantering av dagvatten och skyfall. Åtgärden bör formuleras som att grönytor ska så långt möjligt skyddas alternativt tillskapas med syfte att reglera temperatur samt hantera dagvatten och skyfall.

Beslutsförmåga

Programmets åtgärder kräver beslut om finansiering och genomförande. Dessa beslut ska tas av de nämnder som bär ansvaret för åtgärderna och verkställande enheter.

Ekonomiska konsekvenser

Genomförandet av fysiska åtgärder kan vara förknippat med stora kostnader. Kostnader som uppstår i samband med tillsyn, byggnation, planläggning eller exploatering kommer att läggas på aktuell fastighetsägare, verksamhetsutövare eller exploatör.

Beslut om investeringskostnader följer ordinarie ansvars- och beslutsprocesser. Genomförandet av detta program förutsätter en god samordning både internt och externt.

Konsekvenser för barn

Klimatförändringarna förväntas öka eller förvärras i framtiden. Det innebär att alla konsekvenser av ett förändrat klimat främst kommer att påverka barnens framtid, både nuvarande och i kommande generationer. När åtgärderna i program för klimatanpassning genomförs kan riskerna kopplat till ett förändrat klimat minska, för både barn och Nackasamhället i stort.

Bilagor

1. Förslag till yttrande över remiss - Program för klimatanpassning
2. Protokollsutdrag KSAU den 23 februari § 16
3. Förslag till program för klimatanpassning – tjänsteskrivelse till KSAU den 3 februari 2022
4. Förslag till Program för klimatanpassning Nacka kommun – REMISS

Per Enarsson
Miljöchef
Miljöenheten

Alice Ahoniemi
Beredskapssamordnare
Miljöenheten